

Čtvrtletní zpráva o činnosti školského ombudsmana od 16. prosince 2023 do 15. března 2024

V období od 16. 12. 2023 do 15. 3. 2024 bylo doručeno celkem 230 e-mailů, z toho:

- 169 dotazů a stížností,
- vyřízeno jich je k dnešnímu dni 154.

Přímo ombudsmanovi bylo adresováno s konkrétní žádostí 21 e-mailů – řešení individuálních stížností, žádosti o rozhovory pro média, osobní setkání či návštěvu školy a školského zařízení, vystoupení na seminářích, konferencích a v jednom případě i na půdě univerzity.

Velká část opakovaných dotazů, stížností a dalších podnětů směřovala do oblasti pracovně právní problematiky ve školách a školských zařízeních, řešení narušených vztahů mezi žáky, žáky a pedagogy a celkového klima ve školách a školských zařízeních.

Školský ombudsman řešil 132 telefonických dotazů a stížností, osobně přijal 4 stěžovatelů, navštívil 2 školy a jednal s 62 pedagogy a jejich žáky.

V návaznosti na výše uvedená data k příchozím dotazům a stížnostem, které převážně vyřizuje sekce vzdělávání a mládeže, se řešily dotazy a stížnosti s následující tematikou:

- problematika pracovně právní – výpovědi, konkurzy, kvalifikace, kompetence pedagogických i nepedagogických pracovníků a jejich odměňování,
- kvalita vzdělávání v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách, klima ve školách a školských zařízeních,
- šikana a narušené vztahy mezi žáky a mezi žáky a pedagogy ve školách a školských zařízeních,
- přijímací zkoušky a nový digitální systém pro přijímací řízení Dipsy,
- hodnocení dětí a žáků ve školách a domácí úkoly,
- uznávání zahraničního studia – střední a vysoké školy.

Setkání a besedy s pedagogy a žáky

Leden – březen je pro mě už přes 30 let v rámci ankety Zlatý Ámos obdobím intenzivního setkávání s pedagogy a jejich žáky. Při regionálních kolech jsem letos jednal s 62 pedagogy a jejich žáky. Při rozhovorech se snažím zjišťovat důvody, proč jsou právě tyto nominované učitelky a učitelé oblíbení. Jejich zkušenosti se pak snažím při řešení stížností a při besedách a seminářích předávat dál. Také letos se potvrdilo, že žáci oceňují především učitele, kteří rozumí svému oboru, umí ho naučit, jsou spravedliví, ochotní vysvětlovat, zajímají se o jejich problémy. Pedagogové zase jako základ dobrých vztahů označují jasná pravidla, na kterých se s žáky i jejich zákonnými zástupci shodnou a všichni je dodržují.

Vybrané závažné podněty

Obrátil se na mě ředitel základní školy, do které chodí žáci z hodně medializované kauzy, jestli bych přijel a vyjádřil se k ní. O totéž mě požádala regionální televize a deník. Šlo o to, že tři žáci na místním hřišti požadovali od čtvrtého žáka pokleknout a požádat o odpuštění. Když to žák udělal, jeden z agresorů ho kopl do hlavy. Všechno natáčela jejich spolužačka a video pak zveřejnila na sociálních sítích. Případ šetří policie. V rozhovoru pro média jsem vysvětlil, že incident se stal mimo školu, takže ho škola nemůže nijak vyšetřovat nebo žáky trestat. Odpovědnost za děti ve volném čase mají rodiče.

Přesto někteří rodiče školu obviňovali z toho, že žáky nevede ke slušnému chování. Ředitel mě seznámil s dalšími podrobnostmi případu, předložil mi plán preventivní výchovy a uvedl, že všichni tři agresori i napadený žák na žádost zákonných zástupců přešli na školy v blízkém okolí. Způsob řešení považuji za adekvátní.

V tomto období jsem dostal větší počet podnětů, které stěžovatelé poslali na řadu adres. Takový je i následující podnět. Matka žáka prvního stupně neustále obtěžuje stížnostmi nejprve na paní učitelku a postupně na zástupkyni ředitele a ředitelku. Stížnosti postupně poslala na ČŠI, ke zřizovateli, na několik adres MŠMT, později také na vládu a poslaneckou sněmovnu. V podstatě se jedná o to, že stěžovatelka má dojem, že paní učitelka jejího syna šikanuje. Vedení školy šikanu neřeší a zastává se paní učitelky. Šetření ČŠI šikanu nezjistilo, šetření zřizovatele také ne. Já jsem několikrát se stěžovatelkou mluvil, jednal jsem i s vedením školy. Škola udělala řadu vstřícných opatření. Paní učitelka, na kterou si matka stěžovala, dala výpověď. Přesto stížnosti pokračují. Mám domluvenou další návštěvu školy a další jednání se stěžovatelkou.

Dalším tématem, které jsem v daném období řešil, jsou konkurzy na ředitele škol. Stává se, že po nástupu nového vedení někteří zaměstnanci včetně pedagogů ze škol odcházejí. V jedné menší obci však ze školy po zveřejnění výsledků konkurzu odešli až na jednu výjimku všechny učitelky a všichni učitelé. S nově jmenovanou ředitelkou nesouhlasí ani část rodičů. Řešení toho podnětu ještě není ukončeno.

Závěry a doporučení

Bylo by dobré využít zkušeností pedagogů nominovaných do ankety Zlatý Ámos tak, aby je mohli šířit na své kolegy na školách, které takové zkušenosti a pedagogie nemají.

V nastávajícím období lze očekávat zvýšený počet stížností na průběh konkurzních řízení na funkce ředitelů. Doporučoval bych osvětu zásad, podle kterých konkurzy mají probíhat.

Mé velké poděkování patří pracovníkům všech útvarů MŠMT a ČŠI, kteří na zpracování odpovědí participují, dotazům se věnují a vytvářejí tak pozitivní image MŠMT.

PaedDr. Ladislav Hrzal
Školský ombudsman